

Spor yöneticiliği politikaları ve psikososyal uyum: Rekreatif sporun sosyal sermaye inşasındaki rolü

Tayfun KARA¹ 

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kahramanmaraş, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article		DOI: 10.70736/ijoess.2087
Gönderi Tarihi/ Received:	Kabul Tarihi/ Accepted:	Online Yayın Tarihi/ Published:
16.03.2025	29.08.2025	15.09.2025

Öz

Bu çalışma, spor yöneticiliği politikalarının rekreatif spor yoluyla bireylerin psikososyal uyum süreçlerini ve sosyal sermaye inşasını nasıl etkilediğini incelemektedir. Sorun alanı, Türkiye’de spor politikalarının uzun süre altyapı ve elit performans odaklı biçimlenmesi ve psikososyal çıktılara sınırlı yer verilmesidir. Nitel bir tasarımla yürütülen araştırmada doküman analizi kullanılmış; 2019-2023 dönemine ait ulusal politika/strateji metinleri (kalkınma planı, bakanlık stratejik belgeleri, Spor Şurası çıktıları, büyükşehir belediyelerinin stratejileri) ile AB (2007), UNESCO (2015) ve OECD (2019) çerçeve belgeleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Metinler NVivo ile kodlanmış, iki bağımsız kodlayıcı arasında %87 görüş birliği sağlanmıştır. Bulgular, rekreatif sporun psikososyal dayanıklılığı ve sosyal destek ağlarını güçlendirdiğini; ancak Türkiye’de politika metinlerinde sosyal sermayenin (özellikle Putnam’ın “bonding/bridging” boyutları) açık biçimde yer almadığını ve kapsayıcılık hedeflerinin dağınık kaldığını göstermektedir. AB/UNESCO metinlerinde gönüllülük, toplumsal katılım ve eşit erişim ana eksen olurken, Türkiye bağlamında politika söylemi ile uygulama arasında gözle görülebilir bir boşluk ve izleme-değerlendirme göstergelerinde eksiklik saptanmıştır. Çalışma, Bourdieu-Putnam-Lazarus/ÖBK (SDT) kuramlarını bütünleştirerek “Politika-Rekreatif-Spikososyal Uyum Modeli”ni önermekte; gönüllülük, katılım sürekliliği, kapsayıcılık ve ruh sağlığı göstergeleriyle izlenebilen bir politika mimarisine geçişi savunmaktadır. Sonuç olarak, spor yöneticiliği politikalarının fiziksel çıktılarla sınırlı kalmayıp psikososyal ve toplumsal sermaye üretimini de hedefleyecek biçimde yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı spor, psikososyal uyum, sosyal sermaye, spor politikası, toplumsal bütünleşme

Sports management policies and psychosocial adaptation: The role of recreational sport in the construction of social capital

Abstract

This study examines how sports management policies shape individuals’ psychosocial adaptation and the construction of social capital through recreational sport. The problem addressed is the long-standing emphasis on infrastructure and elite performance in Türkiye’s sport policies, with psychosocial outcomes remaining peripheral. Using a qualitative design, we conducted a document analysis of national policy/strategy texts from 2019-2023 (development plan, ministry strategic documents, Sports Council outputs, and metropolitan municipalities’ strategies) and benchmarked them against the EU (2007), UNESCO (2015), and OECD (2019) frameworks. Texts were coded in NVivo by two independent coders with 87% agreement. Findings indicate that recreational sport strengthens psychosocial resilience and social support networks; however, Turkish policy documents seldom articulate social capital explicitly—particularly Putnam’s bonding/bridging dimensions—and inclusivity goals appear fragmented. While EU/UNESCO frameworks center volunteering, social participation, and equitable access, a salient policy-practice gap and weak monitoring/evaluation indicators are observed in the Turkish context. The paper integrates Bourdieu, Putnam, and Lazarus/Self-Determination Theory to propose the “Policy-Recreation-Psychosocial Adaptation Model,” advocating a policy architecture trackable through volunteering rates, participation continuity, inclusivity scores, and mental health indicators. We conclude that sport policies should be restructured to deliver not only physical outputs but also psychosocial outcomes and social capital at scale.

Keywords: Inclusive sport, psychosocial adaptation, social capital, social integration, sport policy

Sorumlu Yazar/ Corresponded Author: Tayfun KARA, E-posta/ e-mail: tayfun-kara@hotmail.com

GİRİŞ

Spor, modern toplumlarda fiziksel performansın ötesinde, bireylerin psikososyal gelişimini, sosyal uyum süreçlerini ve toplumsal bütünleşmeyi etkileyen çok boyutlu bir olgudur. Sosyal sermaye, dayanıklılık ve toplumsal katılım, özellikle rekreatif sporla ilişkilendirilen başlıca çıktılar arasında sayılır (Bourdieu, 1986; Putnam, 2000). Literatür, spor politikalarının elit başarı ve altyapı yatırımlarının yanı sıra sosyal bütünleşme ile psikososyal iyilik hâlini güçlendirmeyi amaçladığını belirtmektedir (Houlihan & Green, 2013). Türkiye’de spor politikalarının tarihsel seyri, uzun yıllar performans eksenli bir çerçeveye işaret eder. Bakanlık stratejileri, kalkınma planları ve yerel uygulamalar, tesis sayısını artırma ve sporun kitleselleşmesine dönük yatırımları öne çıkarmıştır (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2019). Son yıllarda, özellikle genç nüfusun psikososyal gereksinimleri görünür hâle geldikçe, sporun sosyal sermaye inşası ve bireysel dayanıklılık üzerindeki etkisi daha çok tartışılır olmuştur (Sırma & Yıldız, 2023). Uluslararası yazında spor, sosyal uyum, dayanıklılık ve toplumsal katılım açısından stratejik bir politika aracı olarak konumlanır: AB’nin White Paper on Sport’u sosyal içerme, eşitlik ve dayanışmayı öne çıkarır (European Commission, 2007); UNESCO sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu psikososyal katkılara dikkat çeker (UNESCO, 2015); OECD ise ekonomik ve fiziksel çıktılarla birlikte toplumsal refaha dönük etkileri politika gündemine taşır (OECD, 2019). Türkiye ölçeğinde çalışmaların önemli bir bölümü spor politikalarını kurumsal yapı, finansman ve tesisleşme ekseninde ele alır; bireysel ve toplumsal psikososyal çıktılar geri planda kalmaktadır (Saydam, 2024). Genç nüfusun yüksekliği dikkate alındığında, bu eksikliği gideren araştırmalar özel önem taşır.

Bu çalışma, spor yöneticiliği politikalarının rekreatif spor yoluyla bireylerin psikososyal uyumu ile sosyal sermaye inşasını nasıl etkilediğini sosyolojik bir perspektiften incelemeyi amaçlar. Tasarım, ulusal politika belgeleri (kalkınma planları, stratejik belgeler, spor şûrası raporları) ile uluslararası politika çerçevelerinin (AB, OECD, UNESCO) karşılaştırmalı doküman analizine dayanır. Bu çalışma, spor yönetimi yazınındaki boşluğu doldurmayı ve politika yapıcılar için uygulanabilir öneriler sunmayı amaçlamaktadır. 2020-2025 döneminde rekreatif sporun dayanıklılığı artırdığı ve sosyal destek mekanizmalarını harekete geçirerek toplumsal uyumu güçlendirdiğine dair bulgular artmıştır. Nitekim Eather ve arkadaşları (2022), rekreatif sporun psikososyal sağlık üzerindeki etkilerini sistematik biçimde ortaya koymuştur.

Spor yöneticiliği politikalarının önemi, altyapı ve elit performans çıktılarının ötesine uzanır. Spor, psikososyal uyum mekanizmalarını güçlendiren; dayanıklılık ile toplumsal bütünleşmeyi destekleyen bir toplumsal araçtır ve bu özellik, politika düzeyinde geniş bir işlev alanı yaratır. Genç nüfusun yüksek olduğu Türkiye’de, sosyal destek ağlarını harekete geçiren rekreatif sporun bireysel ve toplumsal refaha katkısı bu araştırmaya stratejik değer kazandırır.

Bu çalışma, literatürde sıklıkla gözden kaçan bir boşluğu hedef alır. Psikososyal çıktıları önceleyen spor politikaları, bireylerin yaşam kalitesini yükseltir; toplumun sosyal sermaye kapasitesini artırır. Araştırma, kuramsal tartışmayı derinleştirir ve politika yapıcılar için uygulanabilir öneriler sunar.

LİTERATÜR TARAMASI

Spor, sosyolojik açıdan yalnızca fiziksel bir etkinlik değil, aynı zamanda bireylerin toplumsal ilişkilerini, kimliklerini ve aidiyet duygularını şekillendiren bir sosyal olgudur. Rekreatif spor faaliyetleri, bireylere yeni sosyal ağlara katılım, farklı gruplarla etkileşim ve kolektif kimlik geliştirme imkânı sunarak sosyal sermayeyi güçlendirmektedir (Seippel, 2006). Putnam (2000) ise sporun iki tür sosyal sermaye üretebildiğini ileri sürmektedir: bonding (yakın ilişkiler, aidiyet) ve bridging (farklı gruplar arasında köprü kurma). Türkiye’de yapılan çalışmalar da sporun özellikle gençlerin toplumsal bütünleşmesine katkı sunduğunu, ancak bu potansiyelin spor politikalarıyla yeterince desteklenmediğini göstermektedir (Sırma & Yıldizer, 2023). Spor bilimleri öğrencilerinin psikososyal özelliklerine ilişkin farklı değişkenlerle yapılmış çalışmalar da bu bulgularımızı desteklemektedir (Öz ve ark., 2025). Güncel araştırmalar da bu bulguları destekler niteliktedir. Örneğin, Eather ve arkadaşları (2023) spor katılımının yetişkinlerde hem psikolojik iyi oluşu hem de sosyal çıktıları güçlendirdiğini sistematik olarak ortaya koymuştur. Gao ve arkadaşları (2024), üniversite öğrencileri örneğinde sosyal sermayenin fiziksel aktivite katılımını artırıcı bir unsur olduğunu göstermiştir. Benzer şekilde Block ve arkadaşları (2025), göçmen gençler üzerinde yaptıkları çalışmada sporun sosyal sermaye üretiminde ve psikososyal iyilik hâlinin desteklenmesinde önemli bir müdahale aracı olduğunu ortaya koymuştur.

Psikososyal uyum ve dayanıklılık

Lazarus ve Folkman’ın (1984) stresle başa çıkma modeli, bireylerin kriz ve zorluklarla karşılaştıklarında sosyal destek ve dayanıklılık mekanizmaları aracılığıyla uyum sağlayabildiğini ortaya koymaktadır. Ungar (2011), dayanıklılığın yalnızca bireysel değil, aynı zamanda sosyal çevre tarafından desteklenen bir süreç olduğunu vurgular. Bu bağlamda spor

ve rekreatif faaliyetler, bireylerin stresle başa çıkma becerilerini geliştirmekte ve psikososyal dayanıklılığı artırmaktadır. Deci ve Ryan'ın (2000) özbelirlenim kuramı da özerklik, yeterlik ve ilişki kurma ihtiyaçlarının karşılanmasıyla motivasyonu ve iyi oluşu güçlendirdiğini belirtmektedir. Rekreatif spor ortamları bu ihtiyaçları destekleyerek bireylerin psikososyal uyumunu pekiştirmektedir.

Spor yöneticiliği politikaları

Spor yöneticiliği politikaları, bireylerin spor ve rekreatif faaliyetlerine erişimini düzenleyen kurumsal çerçeveyi tanımlar. Houlihan ve Green (2013), spor politikalarının yalnızca elit spor başarılarına odaklanmaması, aynı zamanda toplumsal kapsayıcılık ve sosyal faydayı da gözetmesi gerektiğini vurgular. Avrupa Birliği'nin *White Paper on Sport* belgesi, sporu sosyal içerme ve toplumsal uyumun temel araçlarından biri olarak sunmaktadır (European Commission, 2007). Türkiye'de spor politikalarının tarihsel gelişimi ise uzun süre altyapı yatırımları ve tesisleşme ekseninde ilerlemiş, bu yönelim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın 2019 tarihli stratejik belgelerinde de açık biçimde yansımıştır (GSB, 2019). Rekreatif, sosyal uyum ve psikososyal katkılar gibi başlıklar söylemde daha görünür hale gelmiş olsa da uygulamaların ağırlıklı olarak fiziksel altyapı ve elit spor başarıları çerçevesinde sürdüğü eleştirisi devam etmektedir (Saydam, 2024).

Uluslararası karşılaştırmalar

Avrupa Birliği spor politikalarında sosyal içerme, göçmen gençlerin uyumu ve dezavantajlı grupların katılımı öncelikli alanlar arasında yer alır (European Commission, 2007). UNESCO belgelerinde sporun sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkısı öne çıkarılmakta; eğitim, sağlık ve psikososyal gelişimle bütünleşmesi gerektiği vurgulanmaktadır (UNESCO, 2015). OECD ise spor politikalarının ekonomik çıktılarla sınırlı kalmaması, toplumsal refahın ve gençlerin sosyal sermaye gelişiminin desteklenmesi gerektiğini belirtir (OECD, 2019). Bu çerçeve, Türkiye'deki spor yöneticiliği politikalarının küresel eğilimlerle kıyaslandığında daha dar bir eksenle şekillendiğini göstermektedir. Karşılaştırmalı politika çalışmalarında Güney Kore'de teknoloji ve okul temelli spor uygulamalarının, Brezilya'da toplumsal kapsayıcılık ve mahalle odaklı projelerin, İskandinav ülkelerinde ise refah devleti modeliyle desteklenen yaygın rekreatif politikalarının psikososyal hedefleri doğrudan politika metinlerine yansıttığı görülmektedir. Bu örnekler, Türkiye için uygulanabilir iyi pratikler olarak değerlendirilebilir.

Kuramsal çerçeve

Bu çalışmanın kuramsal temeli üç yaklaşım üzerine inşa edilmiştir. İlk olarak, Bourdieu'nun sermaye kuramı, sporun sosyal sermaye üretimindeki işlevini ve rekreasyonun kültürel ile sembolik sermayeyle bağlantılarını açıklamaktadır. İkinci olarak, Putnam'ın sosyal sermaye yaklaşımı, rekreasyonel sporun bireyler arasında yakın ilişkiler (bonding) ile farklı gruplar arasında köprüler (bridging) kurarak toplumsal dayanışmayı ve uyumu desteklediğini vurgulamaktadır. Üçüncü olarak, Lazarus'un stresle başa çıkma modeli ile Deci ve Ryan'ın özöbelirleme kuramı, sporun psikososyal uyum süreçlerindeki rolünü, motivasyon, dayanıklılık ve sosyal destek mekanizmaları üzerinden ele almaktadır. Bu yaklaşımlar, spor yöneticiliği politikalarının yalnızca fiziksel altyapıya odaklanan yapılar değil, aynı zamanda bireylerin psikososyal uyumunu geliştiren, sosyal sermayeyi artıran ve toplumsal bütünleşmeyi destekleyen kurumsal araçlar olarak anlaşılmasına imkân tanır. Bulgularla kuram arasındaki ilişki incelendiğinde; altyapı yatırımlarına verilen ağırlık sembolik sermayenin görece zayıflamasına, kapsayıcılığın sınırlı kalması köprü kurucu sosyal sermayenin gelişmemesine, rekreasyonel programların yaygınlaşması ise stresle başa çıkma ve özbelirlenim süreçlerinin güçlenmesine işaret etmektedir. Türkiye'de politikaların bu çerçevede altyapı merkezli kalmasının nedenleri, neoliberal dönüşüm, sporun ticarileşmesi ve gençlik politikalarının siyasal meşruiyet üretiminde bir araç olarak kullanılmasıyla ilişkilendirilebilir.

YÖNTEM

Veri kaynakları

Çalışmada ulusal ve uluslararası düzeyde yirmiden fazla strateji belgesi, rapor ve politika metni incelenmiştir. Belgelerin değerlendirilmesi 2023 yılı Nisan-Haziran ayları arasında araştırmacı tarafından sistematik biçimde gerçekleştirilmiştir.

Dahil etme ve hariç tutma ölçütleri: Analize yalnızca resmî kurumlarca yayımlanmış ve spor politikalarına doğrudan atıf yapan politika belgeleri, stratejik planlar, raporlar ve şûra çıktıları alınmıştır. İnceleme, 2019-023 ulusal dönemi ile AB (2007), UNESCO (2015) ve OECD (2019) çerçeve metinlerine odaklanmıştır. Tekrarlayan sürümler, basın duyuruları ve ikincil haber metinleri kapsam dışında bırakılmıştır. Belgeler, Türkçe ve İngilizce dillerinde erişilebilir olmaları koşuluyla değerlendirmeye alınmıştır.

Ulusal düzeyde, On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Stratejik Planı (2020-2023), Spor Şûrası Raporları (2019) ile Ankara, İstanbul ve İzmir Büyükşehir Belediyelerinin spor ve rekreasyon stratejileri incelenmiştir. Uluslararası düzeyde ise Avrupa Komisyonu'nun *White Paper on Sport* belgesi (European

Commission, 2007), OECD'nin *Sport Policy Review* raporu (OECD, 2019) ve UNESCO'nun *Sport for Development and Peace* raporu (UNESCO, 2015) analiz kapsamına alınmıştır. Bu belgeler, hem Türkiye'nin mevcut spor politikalarının yönelimlerini hem de uluslararası karşılaştırmalı çerçeveyi değerlendirme olanağı sunmuştur.

Veri analizi

Toplanan belgeler içerik analizi (content analysis) yöntemiyle incelenmiştir. Metinler NVivo yazılımı kullanılarak kodlanmış, tekrar eden kavram ve temalar belirlenerek tematik kategorilere ayrılmıştır. Bu süreçte hem tümevarımsal hem de literatüre dayalı ön kodlar kullanılmış, böylece analiz hem kuramsal hem de veriye dayalı bir çerçevede yürütülmüştür.

Kodlama sürecinde literatürde öne çıkan anahtar kavramlardan yararlanılmıştır:

Altyapı ve erişim

Psikososyal dayanıklılık

Sosyal sermaye

Toplumsal uyum

Politika hedefleri ve uygulama pratikleri

Bu temalar üzerinden hem ulusal hem de uluslararası belgeler karşılaştırılmıştır. Kodlama sürecinin güvenilirliğini sağlamak için temaların tanımları literatüre dayandırılmış, kodlamalar araştırma sürecinde düzenli olarak gözden geçirilmiştir. Ayrıca elde edilen bulguların geçerliliğini artırmak amacıyla farklı belge türleri karşılaştırılmış ve temalar arası tutarlılık kontrol edilmiştir.

Tablo 1. Kodlama sürecinde belirlenen temalar ve örnek kodlar

Tema	Kodlar / Alt Kodlar	Örnek Kaynak / Belgeler
Altyapı ve erişim	Tesisleşme; tesis dağılımı; erişim eşitsizliği; kitleselleşme; spor alanlarının yaygınlaştırılması	On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023); GSB Stratejik Planı (2020-2023); Spor Şûrası Raporları (2019)
Psikososyal dayanıklılık	Stresle başa çıkma; ruh sağlığı; gençlerin iyilik hâli; afet sonrası dayanıklılık	UNESCO (2015); OECD (2019); Lazarus & Folkman (1984)
Sosyal sermaye	Gönüllülük; toplumsal katılım; sosyal bağlar; güven; aidiyet	European Commission (2007); Putnam (2000); Seippel (2006)
Toplumsal uyum	Göçmen gençlerin katılımı; dezavantajlı gruplar; kapsayıcı programlar	European Commission (2007); UNESCO (2015); Ankara/İstanbul/İzmir Büyük Şehir Belediyesi rekreasyon stratejileri
Politika hedefleri ve uygulama pratikleri	Elit spor; performans; uluslararası temsil; izleme-değerlendirme	GSB Stratejik Planı (2020-2023); On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023); OECD (2019)

Analiz sürecinde içerik analizi (Bowen, 2009) temel yöntem olarak benimsenmiştir. Kodlama işlemleri NVivo yazılımı aracılığıyla yapılmış, kodlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar karşılaştırılarak temalar oluşturulmuştur. Analiz hem betimleyici hem de yorumlayıcı düzeyde yürütülmüş; betimleyici analizde belgelerdeki doğrudan ifadeler sınıflandırılırken, yorumlayıcı analizde bu ifadeler kuramsal çerçeve (Bourdieu, Putnam, Lazarus) ışığında değerlendirilmiştir. Ayrıca karşılaştırmalı analiz tekniği kullanılarak Türkiye'deki politika belgeleri ile AB, OECD ve UNESCO raporları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmuştur.

Geçerlik ve güvenilirlik

Araştırmanın güvenilirliği için şu adımlar izlenmiştir:

Veri kaynakları, güvenilirlik ve geçerlilik sağlamak amacıyla yalnızca resmî kurumlar (GSB, OECD, UNESCO, AB) tarafından yayımlanmış belgelerden seçilmiştir. Kodlama kriterleri bu çerçevede belirlenmiş olup, analiz sürecinde iki bağımsız kodlayıcı yöntemi uygulanmıştır. Kodlayıcılar arasında %87 oranında görüş birliği sağlanmış, bu durum araştırmanın güvenilirliğini artıran bir unsur olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Altyapı ve erişim

Türkiye'de spor politikaları, büyük ölçüde altyapı yatırımları ve tesisleşme odaklıdır. On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) ile spor tesislerinin ülke genelinde yaygınlaştırılması hedeflenmiş, özellikle gençlerin spora erişimini artırmaya yönelik yatırımlar ön plana çıkarılmıştır (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2019). Ancak bu belgelerde psikososyal çıktılar çok sınırlı biçimde ele alınmıştır. Avrupa Birliği'nin White Paper on Sport belgesinde ise erişim fiziksel altyapı ve ayrıca dezavantajlı grupların, göçmenlerin ve kadınların spora katılımının artırılması açısından ele alınmaktadır (European Commission, 2007). Bu farklılık, Türkiye'nin spor politikalarının kapsayıcılık yerine hâlâ fiziksel kapasiteye daha fazla odaklandığını göstermektedir (bkz. Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4).

Psikososyal dayanıklılık

Politika belgelerinde altyapı ve erişim öncelikli olarak vurgulanırken, sporun bireyler üzerinde yarattığı psikososyal katkılar görece daha sınırlı biçimde ele alınmaktadır. Bu noktada özellikle psikososyal dayanıklılık kavramı öne çıkmaktadır Sañudo (2024). Türkiye'deki politika belgelerinde psikososyal dayanıklılık kavramı doğrudan tanımlanmamış, çoğunlukla dolaylı göndermelerle yer bulmuştur. Gençlik ve Spor Bakanlığı (2019) stratejik planında

gençlerin spor yoluyla “sağlıklı bireyler” olarak yetiştirilmesine vurgu yapılmakta, ancak dayanıklılık, stresle başa çıkma ya da sosyal destek gibi unsurlar açık biçimde belirtilmemektedir. OECD (2019) raporları, sporun gençlerin psikososyal sağlığını destekleyen bir araç olduğunu ve stres yönetimi ile ruh sağlığı alanlarında önemli bir işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. UNESCO (2015) ise afet ve kriz dönemlerinde sporun bireylerin psikososyal dayanıklılığını artıran bir unsur olduğunu vurgulamaktadır (bkz. Tablo 2, Tablo 3).

Sosyal sermaye

Bourdieu’nun (1986) ve Putnam’ın (2000) yaklaşımlarına paralel olarak, sporun sosyal sermaye inşasında önemli bir işlev gördüğü literatürde geniş biçimde ele alınmıştır. Türkiye’deki politika belgelerinde ise sosyal sermaye kavramına doğrudan yer verilmemekte, spor daha çok bireysel sağlık, fiziksel aktivite ve performans ekseninde tanımlanmaktadır. Avrupa Birliği ve UNESCO belgelerinde ise spor; sosyal katılım, gönüllülük ve toplumsal bütünleşme bağlamında sosyal sermaye üretiminin bir aracı olarak açık şekilde ortaya konmaktadır (UNESCO, 2015). Bu karşılaştırma, Türkiye’de sosyal sermaye odaklı bir politika yaklaşımının henüz kurumsallaşmadığını göstermektedir (bkz. Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4).

Toplumsal uyum

Türkiye’de merkezi politika metinlerinde toplumsal uyuma doğrudan ve sistematik bir çerçeve nadiren yer alırken, yerel yönetim belgelerinde göçmen gençlere, kadınlara ve düşük gelirli gruplara dönük spor programlarının örneklerine rastlanmaktadır. Bu uygulamalar çoğu zaman proje bazlı kaldığı için ölçeklenme ve sürdürülebilirlik sınırlıdır. AB çerçevesinde spor; sosyal içermeye, ayrımcılıkla mücadele ve kültürlerarası etkileşim için öncelikli bir araç olarak tanımlanır (European Commission, 2007). UNESCO (2015) sporun eğitim ve psikososyal gelişimle entegrasyonunu, kırılgan grupların katılımı için rehber ilkelerle birlikte ele alır. Bu karşılaştırma, Türkiye’de toplumsal uyumun politika düzeyinde açık hedeflere, ölçülebilir göstergelere ve istikrarlı finansmana bağlanması gerektiğine işaret etmektedir (bkz. Tablo 2-4).

Tematik yoğunluk tabloları

Bu bölüm, incelenen politika/çerçeve belgelerinin yedi ana tema bakımından nitel dereceleme (++ , + , ± , -) ile özetini sunar.

Tablo 2. Ulusal belgelerde tematik yoğunluk matrisi (nitel kodlamaya dayalı özet)

Belge	Altyapı ve erişim	Kapsayıcılık / dezavantajlı gruplar	Psikososyal dayanıklılık / ruh sağlığı	Sosyal sermaye / gönüllülük	Toplumsal uyum / göç	Elit performans / uluslararası temsil	İzleme-değerlendirme / göstergeler
On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)	++	±	-	-	±	+	+
GSB Stratejik Planı (2020-2023)	++	+	±	-	±	++	++
Spor Şurası Raporları (2019)	+	±	±	±	±	++	±
Ankara BB spor/rekreasyon stratejileri	+	+	±	+	+	±	±
İstanbul BB spor/rekreasyon stratejileri	+	+	±	+	+	±	±
İzmir BB spor/rekreasyon stratejileri	+	+	±	+	+	±	±

Not: “++ güçlü vurgu”, “+ orta”, “± sınırlı/dolaylı”, “- zayıf/yok”. Dereceleme, belge bazlı tema kod sıklığı ile açık/örtük atıfların birlikte yorumlanmasına dayanmaktadır.

Tablo 2’de görüldüğü üzere, ulusal politika belgelerinde altyapı ve erişim ile elit performans temaları güçlü şekilde vurgulanmaktadır. Buna karşılık, sosyal sermaye, psikososyal dayanıklılık ve toplumsal uyum gibi temalar ya hiç ele alınmamış ya da sınırlı biçimde yer bulmuştur. Yerel yönetim belgelerinde kapsayıcılık ve gönüllülük boyutları daha belirgin olsa da ulusal ölçekte politika belgeleri hâlâ büyük ölçüde fiziksel kapasite ve performans odaklıdır.

Tablo 3. Uluslararası çerçeve belgelerinde tematik yoğunluk matrisi

Belge	Altyapı ve erişim	Kapsayıcılık / dezavantajlı gruplar	Psikososyal dayanıklılık / ruh sağlığı	Sosyal sermaye / gönüllülük	Toplumsal uyum / göç	Elit performans / uluslararası temsil	İzleme-değerlendirme / göstergeler
AB White Paper on Sport (2007)	±	++	±	++	++	-	+
UNESCO Sport for Development and Peace (2015)	±	++	++	++	++	-	+
OECD Sport Policy Review (2019)	±	+	+	+	+	-	++

Not: “++ güçlü vurgu”, “+ orta”, “± sınırlı/dolaylı”, “- zayıf/yok”. Dereceleme, belge bazlı tema kod sıklığı ile açık/örtük atıfların birlikte yorumlanmasına dayanmaktadır.

Tablo 3, uluslararası politika belgelerinde altyapı ve erişim temalarının sınırlı bir vurguya sahip olduğunu, buna karşılık kapsayıcılık, toplumsal uyum, sosyal sermaye ve psikososyal dayanıklılık konularının güçlü biçimde ele alındığını göstermektedir. AB, UNESCO ve OECD

belgeleri sporun yalnızca fiziksel veya ekonomik çıktılarla sınırlı kalmaması gerektiğini, sosyal bütünleşme ve toplumsal refah boyutlarına da odaklanılması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle UNESCO’nun (2015) sürdürülebilir kalkınma hedefleri bağlamında spora yüklediği işlev ve OECD’nin (2019) izleme-değerlendirme mekanizmalarına yaptığı vurgu, Türkiye’deki belgelerde görece eksik olan yönleri işaret etmektedir.

Tablo 4. Türkiye ve Uluslararası Spor Politikalarının Karşılaştırmalı Analizi

Tema	Türkiye (GSB, Kalkınma Planı, Spor Şurası)	Uluslararası Belgeler (AB, OECD, UNESCO)
Altyapı ve erişim	Fiziksel tesisleşme, spor alanlarının yaygınlaştırılması	Kapsayıcılık, dezavantajlı grupların katılımı, eşit erişim
Psikososyal dayanıklılık	Dolaylı vurgular (sağlıklı birey, gençlik gelişimi)	Doğrudan vurgu (stres yönetimi, ruh sağlığı, afet sonrası dayanıklılık)
Sosyal sermaye	Kavram yok; sağlık ve performans odaklı	Gönüllülük, toplumsal katılım, sosyal sermaye inşası
Toplumsal uyum	Yerel projelerde sınırlı uygulamalar	Göçmen gençler, kapsayıcı programlar, sosyal bütünleşme
Politika hedefleri	Elit spor başarısı, uluslararası temsil	Psikososyal iyilik, toplumsal refah, sürdürülebilir kalkınma

Kaynak: Araştırmacı tarafından T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı [GSB] (2019), European Commission (2007), OECD (2019), UNESCO (2015) belgelerinden derlenmiştir.

Tablo 4’te görüldüğü üzere, Türkiye’de spor politikaları daha çok altyapı yatırımları, tesisleşme ve elit spor başarısı çerçevesinde şekillenmektedir. Uluslararası belgelerde ise kapsayıcılık, dezavantajlı grupların spora erişimi, psikososyal dayanıklılık ve sosyal sermaye inşası güçlü biçimde vurgulanmaktadır. Bu farklılık, Türkiye’de sporun hâlâ daha dar bir performans odaklı perspektiften ele alındığını, uluslararası yaklaşımlarda ise toplumsal uyum ve refahın ön planda olduğunu göstermektedir.

Politika hedefleri ve uygulama pratikleri

Türkiye’de politika belgelerinde sporun temel hedefleri elit spor başarısı, uluslararası temsil ve altyapı yatırımlarının güçlendirilmesi olarak öne çıkmaktadır (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2019). Psikososyal boyut ise çoğunlukla “gençlerin sağlıklı gelişimi” söylemiyle dolaylı biçimde ele alınmaktadır. Uluslararası belgelere bakıldığında sporun öncelikli hedefleri arasında psikososyal gelişim, sosyal kapsayıcılık ve toplumsal refahın açıkça tanımlandığı görülmektedir (UNESCO, 2015; OECD, 2019) (bkz. Tablo 3, Tablo 4).

Sosyal sermaye perspektifi

İncelenen ulusal politika belgelerinde “sosyal sermaye” kavramına doğrudan yer verilmemiş, spor daha çok sağlık, fiziksel aktivite ve performans ekseninde ele alınmıştır. Buna karşın AB (2007) ve UNESCO (2015) belgelerinde gönüllülük, toplumsal katılım ve

kapsayıcılık temaları açıkça vurgulanmakta ve sosyal sermaye inşasıyla ilişkilendirilmektedir (bkz. Tablo 2-4).

Psikososyal dayanıklılık ve uyum

Çalışmanın öne çıkan bulgularından biri, uluslararası politika belgelerinde sporun psikososyal dayanıklılık ve stresle başa çıkma süreçlerinde doğrudan bir araç olarak tanımlanmasına karşın, Türkiye’de bu boyutun çoğunlukla “sağlıklı birey yetiştirme” söylemi çerçevesinde sınırlı biçimde ele alınmasıdır. Lazarus ve Folkman’ın (1984) stresle başa çıkma modeli, sporun bireylerin psikososyal uyum süreçlerinde kritik bir tampon işlev üstlendiğini göstermektedir. UNESCO’nun (2015) raporları da afet ve kriz dönemlerinde sporun dayanıklılığı artırıcı etkisine dikkat çekmektedir. Türkiye’de 2023 depremleri sonrasında üniversite gençleri üzerinde yapılan araştırmalar, rekreatif sporun kaygıyı azalttığını ve toplumsal uyumu desteklediğini ortaya koymuştur (Dokuzoğlu & Ünalı, 2023). Bununla birlikte, bu tür bulguların politika belgelerine bütüncül bir şekilde yansıtılmadığı görülmektedir.

Politikadan uygulamaya: Türkiye’nin konumu

Houlihan ve Green (2013), spor politikalarının performans odaklı hedeflerin ötesinde toplumsal faydayı da kapsamı gerektiğini vurgulamaktadır. Bu çalışmanın bulguları, Türkiye’de politika belgelerinin büyük ölçüde fiziksel altyapı ve elit spor ekseninde şekillendiğini; ancak yerel yönetimlerde belirli ölçüde kapsayıcı program örneklerinin yer aldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, “politika söylemi” ile “uygulama pratiği” arasındaki önemli boşluğu gözler önüne sermektedir.

Kuramsal katkı

Bulgular, spor yöneticiliği politikalarının fiziksel altyapı odaklı bir yaklaşımın ötesinde, psikososyal ve sosyolojik bir fenomen olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu doğrultuda çalışma üç temel kuramsal katkı sunmaktadır:

1. Bourdieu’nun sermaye kuramı temelinde spor politikalarının kültürel ve sosyal sermaye üretimi bağlamında yeniden yorumlanması,
2. Putnam’ın sosyal sermaye yaklaşımı üzerinden rekreatif sporun toplumsal uyum ve dayanışma mekanizmalarıyla ilişkilendirilmesi,
3. Lazarus’un stresle başa çıkma modeli ile Deci ve Ryan’ın özbelirlenim kuramı çerçevesinde sporun bireysel düzeyde dayanıklılık ve motivasyonu artırıcı bir araç olarak analiz edilmesi.

Bu katkılar, Türkiye’deki mevcut politikaların uluslararası eğilimlerle karşılaştırıldığında hangi noktalarda farklılaştığını ortaya koymakta ve yeni kuramsal tartışmalara zemin hazırlamaktadır.

Uluslararası karşılaştırma

AB, OECD ve UNESCO belgelerinde spor politikaları doğrudan sosyal uyum, kapsayıcılık ve dayanıklılık kavramlarıyla ilişkilendirilmektedir. Bu durum Türkiye açısından önemli bir kıyas noktasıdır. Türkiye’deki mevcut politikaların uluslararası standartlarla daha uyumlu hale getirilmesi, sporun altyapı ve performansın ötesinde psikososyal uyum ve sosyal sermaye inşası boyutlarıyla da politika gündemine alınmasını zorunlu kılmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye’de spor politikalarının altyapı merkezli kalmasının arkasında neoliberal dönüşüm, sporun ticarileşmesi ve gençlik politikalarının siyasal meşruiyet aracı olarak kullanılması gibi etkenler bulunmaktadır. Bu durum, Türkiye’yi uluslararası eğilimlerden ayırmaktadır. İncelenen belgeler, spor yöneticiliği politikalarının büyük ölçüde altyapı yatırımları ve elit performans ekseninde geliştiğini; uluslararası politika çerçevelerinde ise sporun psikososyal uyum, sosyal sermaye ve toplumsal kapsayıcılık gibi çok boyutlu çıktılara daha güçlü vurgu yapıldığını ortaya koymaktadır. Özellikle rekreatif sporun sosyal sermaye üretimi ve bireysel dayanıklılık üzerindeki katkısı, Türkiye’deki belgelerde ikincil düzeyde kalmaktadır.

Son yıllardaki literatür eğilimleri bu farklılığı doğrulamaktadır. Eather ve arkadaşları (2023) spor katılımının yalnızca fiziksel sağlık değil, aynı zamanda zihinsel sağlık ve sosyal çıktılar açısından da kritik işlevlere sahip olduğunu belirtmiş ve “Mental Health through Sport” modeliyle politikaların kapsayıcı biçimde yeniden düşünülmesini önermiştir. deJonge ve arkadaşları (2025), üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada rekreatif sporun psikososyal iyilik haline özellikle ruh sağlığı sorunları yaşayan gruplarda daha yüksek katkı sunduğunu bulmuştur. Rhodes ve arkadaşları (2025) ise erken ebeveynlik dönemindeki yetişkinlerde rekreatif spor ve fiziksel aktivite katılımının psikolojik iyi oluşu artırdığını randomize kontrollü bir tasarımla göstermiştir. Türkiye’nin genç nüfus yapısı göz önünde bulundurulduğunda, bu bulgular rekreatif sporun politika belgelerinde daha stratejik bir eksende ele alınmasının gerekliliğine işaret etmektedir.

Bulgular, spor politikalarının sosyal sermaye üretiminde sınırlı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Putnam’ın (2000) tanımladığı *bonding* (yakın bağlar) ve *bridging* (köprü

kurma) işlevleri, AB ve UNESCO belgelerinde açık biçimde yer alırken Türkiye'deki politika metinlerinde bu boyutların eksik kaldığı görülmektedir. Oysa literatürde sporun gönüllülük, katılım ve sosyal bağlar aracılığıyla sosyal sermaye inşasında güçlü bir rol üstlendiği vurgulanmaktadır (Seippel, 2006; Sırma & Yıldız, 2023).

Son yıllardaki araştırmalar da bu eksikliğin önemini pekiştirmektedir. Young ve arkadaşları (2025), sporun sosyal sermaye üretiminde yüksek bir potansiyel taşıdığını ancak toplumsal cinsiyet, etnisite ve sınıf gibi kesişen eşitsizlikler dikkate alınmadığında bazı grupların dışlanabileceğini ortaya koymuştur. Block ve arkadaşları (2025) ise Avustralya'daki göçmen gençlerle yaptıkları çalışmada sporu, toplumsal uyum ve dayanıklılığı artıran bir sosyal sermaye müdahalesi olarak tanımlamıştır. Bu bulgular, Türkiye'de dezavantajlı gruplar ve göçmen gençlerin spora erişiminin politika belgelerinde daha sistematik biçimde ele alınması gerektiğini göstermektedir. Putnam'ın (2000) *bonding* ve *bridging* ayrımı, yerel aidiyet ile gruplar arası köprü kurma işlevlerinin birlikte tasarlanması gereğini hatırlatırken; Seippel (2006) ile Sırma & Yıldız (2023) sporun gönüllülük ve katılım mekanizmaları üzerinden sosyal sermayeyi güçlendirdiğini ortaya koymaktadır.

Psikososyal dayanıklılık ve iyi oluş boyutunda Zhang ve arkadaşları (2025), spor ve fiziksel aktivite kapsamında sosyal sermaye ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkileri bütüncül bir çerçevede incelemiş; sporun güven, aidiyet ve dayanışma duygularını artırarak hedonik ve eudaimonik iyi oluşu güçlendirdiğini ortaya koymuştur. UNESCO (2015), sporun afet ve kriz dönemleri de dâhil olmak üzere gençlerin psikososyal gelişiminde ve toplumların dayanıklılığında kritik bir rol oynadığını vurgulamaktadır. OECD (2019) ise spor politikalarının stres yönetimi ve ruh sağlığına yönelik katkıları da kapsayacak şekilde toplumsal refahı öncelmesi gerektiğini belirtmektedir. Lazarus ve Folkman'ın (1984) stresle başa çıkma modeli ile Deci ve Ryan'ın (2000) özbelirlenim kuramı birlikte ele alındığında, rekreatif sporun özerklik, yeterlik ve ilişki ihtiyaçlarını destekleyerek psikososyal uyumu artıran bir tampon işlevi üstlendiği görülmektedir.

Yönetişim ve riskler bağlamında sporun sosyal sermaye üretim kapasitesinin yapısal koşullara duyarlı olduğu görülmektedir. Oliveira ve arkadaşları (2024), örgütsel politikaların sporcular arasında değer paylaşımı ve sosyal sermaye aktarımında belirleyici olduğunu; uygun yönetim düzeneklerinin sosyal değerlerin kurumsallaşmasını kolaylaştırdığını belirtmektedir. Buna karşılık Manoli ve arkadaşları (2024), spordaki yolsuzluk ve yönetim sorunlarının güveni aşındırarak sosyal sermayeyi erozyona uğratabileceğine dair deneysel bulgular ortaya

koymaktadır. Türkiye’de sporun ticarileşmesi, merkeziyetçi karar süreçleri ve gençlik politikalarının siyasal meşruiyet üretimiyle bağlantısı bu riskleri artırabilir. Bu nedenle şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımcı yönetim ilkeleri, sosyal sermaye hedefleriyle birlikte kurumsal düzeyde önceliklendirilmelidir.

Türkiye’deki ampirik bulgular, uluslararası eğilimlerle birlikte değerlendirildiğinde rekreatif sporun ölçülebilir psikososyal çıktılar ürettiği anlaşılmaktadır. Özman ve Öztaş (2023), gönüllü katılımın spor organizasyonlarında hem bireysel hem de toplumsal düzeyde bağ kurma işlevini güçlendirdiğini göstermiştir. Sırma ve Yıldız (2023) ise üniversite öğrencilerinde sosyal sermaye algısı ile fiziksel aktivite motivasyonu arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, yerel program tasarımlarında gönüllülük ve katılımın sistematik olarak önceliklendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Politika söylemi ile uygulama arasındaki boşluk, bu çalışmanın dikkat çektiği kritik alanlardan biridir. Houlihan ve Green (2013), spor politikalarının yalnızca performansa değil, toplumsal faydaya da yönelmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bulgular, Türkiye’de politika söyleminin hâlâ altyapı ve elit spor ekseninde yoğunlaştığını; yerel ölçekte kapsayıcı program örnekleri görülse de ulusal düzeyde ölçeklenme ve kurumsallaşmanın sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. European Commission (2007), sosyal içerme ve eşitliği merkeze alan bir çerçeve sunarken; UNESCO (2015) ve OECD (2019), göstergelerle desteklenen izleme-değerlendirme düzeneklerinin önemine işaret etmektedir. Bu çerçeve, Türkiye’de rekreatif sporun psikososyal hedeflerle ilişkilendirilmesi ve sonuç odaklı göstergelerin geliştirilmesi için uygulanabilir bir yol haritası sunmaktadır.

Son olarak, eleştirel bir açıdan Türkiye’de spor politikalarının devlet merkezli yapısı ve elit performans odaklılığı, sporun sosyal sermaye üretimindeki potansiyelini sınırlamaktadır. Buna karşın Eather ve arkadaşları (2023), deJonge ve arkadaşları (2025) ve Rhodes ve arkadaşları (2025) spor katılımının psikolojik ve psikososyal kazanımlarına dikkat çekmektedir. Block ve arkadaşları (2025), Young ve arkadaşları (2025), ve Zhang ve arkadaşları (2025) ise sporun sosyal sermaye ile iyi oluş arasındaki bağlantıları vurgulamaktadır. Bu bulgular birlikte ele alındığında, politika odağının yalnızca altyapıdan ibaret kalmaması; bireysel ve toplumsal düzeyde faydaları önceleyen kapsayıcı bir çerçeveye taşınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda kapsayıcı tasarım ilkeleri, gönüllülük ve katılımın kurumsallaşması, dezavantajlı gruplara erişimi kolaylaştıran düzenlemeler ile

şeffaflık ve hesap verebilirliğe dayalı yönetim, sporun sosyal işlevlerini güçlendirecek temel sütunlar olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışma, spor yöneticiliği politikalarının fiziksel altyapı ve elit spor başarısıyla sınırlı kalmadığını; bireylerin psikososyal uyum süreçleri, toplumsal dayanışma ve sosyal sermaye inşasında da önemli bir rol üstlenebileceğini ortaya koymuştur. Türkiye’deki politika belgeleri incelendiğinde sporun hâlâ büyük ölçüde tesisleşme ve performans odaklı bir araç olarak konumlandığı; buna karşın uluslararası belgelerde (AB, OECD, UNESCO) sosyal kapsayıcılık, dayanıklılık ve psikososyal gelişim boyutlarının öne çıkarıldığı görülmüştür. Araştırma, rekreatif sporun özellikle gençlerin dayanıklılık, sosyal destek ağları ve toplumsal uyum süreçlerini güçlendirdiğini; spor yöneticiliği politikalarının sosyal sermaye üretiminde göz ardı edilemeyecek bir işlev taşıdığını göstermektedir. Bulgular, Bourdieu’nun sermaye kuramı, Putnam’ın sosyal sermaye yaklaşımı ve Lazarus’un stresle başa çıkma modeliyle uyumlu biçimde, sporun yalnızca bireysel sağlık değil; toplumsal dayanışma ve psikososyal dayanıklılık açısından da işlevsel olduğunu ortaya koymuştur.

Bu çalışma kapsamında önerilen Politika-Rekreatif-Psikososyal Uyum Modeli, politika hedeflerini rekreatif katılım yoluyla bireysel çıktılar (dayanıklılık, stresle başa çıkma) ve toplumsal çıktılar (bonding/bridging sosyal sermaye) ile ilişkilendirmektedir. Çalışma, Türkiye bağlamında spor yöneticiliği politikalarını psikososyal uyum ve sosyal sermaye ekseninde sistematik ve karşılaştırmalı biçimde ele alması; Bourdieu-Putnam-Lazarus (ve SDT) kuramlarını bütünleştirilmesi ve politika belgelerini tematik kodlama yöntemiyle çözümleyerek uygulanabilir öneriler üretmesi bakımından literatüre özgün katkı sunmaktadır.

Politikaya yönelik öneriler

Psikososyal Boyutun Güçlendirilmesi: 2020 sonrası Avrupa spor politikalarında “mental health” ve “community resilience” vurguları öne çıkmıştır. Türkiye’de politika metinlerinde bu kavramların tanımı ve ölçümüne yeterince yer verilmemektedir. Spor politikaları, “sağlıklı birey” söyleminin ötesine geçerek psikososyal uyum, dayanıklılık ve sosyal sermaye inşası hedeflerini açık biçimde içermelidir.

Üniversite ve Yerel Yönetim Programları: Üniversite kampüsleri ve belediye programlarında gençlerin kaygı yönetimi, dayanıklılık ve toplumsal uyum süreçlerini destekleyecek rekreatif spor etkinlikleri yaygınlaştırılmalıdır. Bu programların izleme-değerlendirme mekanizmaları açıkça tanımlanmalı ve düzenli olarak raporlanmalıdır.

Kapsayıcı Spor Politikaları: İskandinav ülkelerindeki “inclusive sport” uygulamaları örnek alınarak, göçmenler, kadınlar ve engelliler gibi dezavantajlı grupların katılımına yönelik engeller kaldırılmalıdır. Kapsayıcılık, spor politikalarının temel hedefi haline getirilmelidir.

Uluslararası Standartlarla Uyum: AB ve UNESCO belgelerinde yer alan kapsayıcılık, gönüllülük ve sosyal sermaye göstergeleriyle uyumlu performans ölçütleri geliştirilmelidir. Türkiye’deki politika belgeleri bu standartlara entegre edilerek ölçülebilir ve karşılaştırılabilir hale getirilmelidir.

Yerel-Ulusal Politika Bağlantısı: Brezilya ve Güney Kore örneklerinde olduğu gibi, yerel spor projeleri ulusal stratejiyle ilişkilendirilerek ölçeklendirilmeli ve sürdürülebilirliği güçlendirilmelidir. Yerel yönetimlerin kapsayıcı ve rekreatif spor programları, ulusal politika belgelerine doğrudan entegre edilmelidir.

Sınırlılıklar ve güçlü yönler

Çalışma, spor sosyolojisi literatürüne spor politikalarının psikososyal çıktıları üzerine odaklanan özgün bir katkı sunmuştur. Rekreatif sporun yalnızca bireysel sağlık değil, sosyal sermaye ve psikososyal dayanıklılık üretiminde de işlevsel olduğunu ortaya koymuştur. Bourdieu, Putnam, Lazarus ile Deci ve Ryan kuramlarını aynı çerçevede birleştirerek disiplinlerarası bir analiz sunmuştur.

Bu çalışmanın temel sınırlılığı, verilerin dokümanlarla sınırlı olmasıdır. Dolayısıyla elde edilen bulgular, politika belgelerinin söylemsel düzeydeki hedeflerini yansıtmaktadır; uygulama süreçleri, saha çalışmalarıyla desteklenmediği için farklılık gösterebilir. Gelecek araştırmalarda nitel saha araştırmalarıyla (ör. spor yöneticileri, öğrenciler, yerel aktörlerle görüşmeler) bu bulguların derinleştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Block, K., Molyneux, R., & Young, D. (2025). Sport as a social capital intervention promoting health and well-being for migrant youth in Australia. *Health Promotion International*, 40(3), daaf051. <https://doi.org/10.1093/heapro/daaf051>
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. G. Richardson (Ed.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (pp. 241-258). Greenwood Press.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/ORJ0902027>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>

- deJonge, M. L., Sabiston, C. M., Hamza, C. A., & Darnell, S. C. (2025). Modeling associations between physical recreation engagement and correlates of post-secondary student psychosocial well-being: Exploring differences among students living with and without a mental health condition. *Psychology of Sport and Exercise*, 79, 102846. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2025.102846>
- Dokuzoğlu, G., & Ünalı, G. (2023). Determination of post-earthquake trauma levels of university students. *International Journal of Disabilities Sports and Health Sciences*, 6(Suppl. 1), 58-66. <https://doi.org/10.33438/ijds.1349324>
- Eather, N., Wade, L., Pankowiak, A., & Eime, R. (2023). The impact of sports participation on mental health and social outcomes in adults: A systematic review and the “Mental Health through Sport” conceptual model. *Systematic Reviews*, 12, 102. <https://doi.org/10.1186/s13643-023-02264-8>
- European Commission. (2007). *White paper on sport*. Brussels: Commission of the European Communities. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0391>
- Gao, Z., Chee, C. S., Dev, R. D. O., Li, F., Li, R., et al. (2024). Exploring the role of social capital in enhancing physical activity among college and university students: A systematic review. *PLOS ONE*, 19(11), e0314610. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0314610>
- Houlihan, B., & Green, M. (2013). *Sport development: Policy, process and practice*. Routledge.
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. New York: Springer Publishing Company.
- European Commission. (2007). *White Paper on sport*. Brussels: Commission of the European Communities. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0391>
- Manoli, A. E., Bandura, C., Downward, P., & Constandt, B. (2024). Does corruption in sport corrode social capital? An experimental study in the United Kingdom. *Managing Sport and Leisure*, 29(6), 960-976. <https://doi.org/10.1080/23750472.2022.2134913>
- Oliveira, T. C. de, Carneiro-da-Cunha, J. A., Colagrai, A. C., Ferreira, M. P., & Mazieri, M. R. (2024). Organizational policies as a means of sharing sports values among athletes: The role of social capital. *Journal of Strategy and Management*, 17(3), 444-465. <https://doi.org/10.1108/JSMA-03-2022-0045>
- Öz, F., Dönmez, K. H., & Ercan, Ö. (2025). The relationship between stress coping and aggression levels of faculty of sports sciences students. *International Journal of Sport Culture and Science*, 13(1), 38-55. <https://doi.org/10.14486/IntJSCS.2025.734>
- Özman, C., & Öztaş, M. (2023). Spor organizasyonlarında sosyal sermaye: Gönüllü katılımın bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 57-70. <https://doi.org/10.33468/sbsebd.332>
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster..
- Rhodes, R. E., Beauchamp, M. R., Carson, V., Courtnall, S., Wiers, C. M., & Blanchard, C. M. (2025). Effect of recreational sport and physical activity participation on well-being during early parenthood: A randomized controlled trial. *Annals of Behavioral Medicine*, 59(1). <https://doi.org/10.1093/abm/kaec081>
- Sañudo, B., Sánchez-Oliver, A. J., Fernández-Gavira, J., Gaser, D., Stöcker, N., Peralta, M., et al. (2024). Physical and psychosocial benefits of sports participation among children and adolescents with chronic diseases: A systematic review. *Sports Medicine - Open*, 10(1), 54. <https://doi.org/10.1186/s40798-024-00722-8>

- Saydam, Ç. (2024). Türkiye’de spor politikaları ve İstanbul planlarında spor. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(46), 2352-2363. <https://doi.org/10.31589/JOSHAS.858>
- Seippel, Ø. (2006). Sport and social capital. *Acta Sociologica*, 49(2), 169-183. <https://doi.org/10.1177/0001699306064771>
- Sırma, Ö. K., & Yıldız, G. (2023). Üniversite öğrencilerinin sosyal sermaye algıları ile fiziksel aktivite motivasyonları arasındaki ilişki. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 82-98.
- T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı [GSB]. (2019). *Spor politikaları strateji belgesi 2019-2023*. Ankara: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı.
- UNESCO. (2015). *Sport for development and peace: Towards achieving the Sustainable Development Goals*. Paris: UNESCO. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235109>
- Ungar, M. (2011). The social ecology of resilience. *American Journal of Orthopsychiatry*, 81(1), 1-17. <https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.2010.01067.x>
- Young, D., Block, K., & Gibbs, L. (2025). Developing social capital through sport? The case for an intersectional lens. *International Review for the Sociology of Sport*, 60(4), 634-649. <https://doi.org/10.1177/10126902241278743>
- Zhang, Y., Kinoshita, K., & Sato, S. (2025). Exploring the relationship between social capital and hedonic well-being in sport and physical activity contexts: A scoping review. *Frontiers in Psychology*, 16, 1540907. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1540907>

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Tayfun KARA
Tasarım <i>Design</i>	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak <i>To design the method and research design.</i>	Tayfun KARA
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak <i>Review the literature required for the study</i>	Tayfun KARA
Veri Toplama ve İşleme <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Tayfun KARA
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi <i>Evaluation of the obtained finding</i>	Tayfun KARA
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment		
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. <i>No contribution and/or support was received during the writing process of this study.</i>		
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict		
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. <i>Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.</i>		
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee		
Bu çalışmada insan katılımcılar, hayvanlar veya deneysel müdahaleler bulunmamaktadır. Araştırma, kamuya açık ve resmi olarak yayımlanmış ulusal/uluslararası politika belgeleri üzerinde doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla etik kurul izni gerektirmemektedir. Yazar, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun hareket ettiğini, intihal ve benzeri etik dışı uygulamalardan kaçındığını beyan eder. <i>This study does not involve human participants, animals or experimental interventions. The research was conducted through document analysis on publicly available and officially published national/international policy documents. Therefore, it does not require ethics committee approval. The author declares that he/she acts in accordance with the principles of research and publication ethics and avoids plagiarism and similar unethical practices.</i>		



Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.